VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A OCHRANA VOD PŘI PROVOZU BETONÁREN
WATER MANAGEMENT AND WATER PROTECTION IN CONCRETE MIXING PLANTS ACTIVITY

PŘIBYSLAVA TICHOTOVÁ

Při provozu betonáren ukládají platné právní předpisy vydané na úseku vodního hospodářství a ochrany vod plnění důležitých povinností.
The article engages with a compliance of the most important obligation included in water management and water protection legislation by concrete mixing plants activity.

Ochrana vod patří k prioritám při ochraně životního prostředí. Tato oblast společně s vodním hospodářstvím byla nově legislativně upravena **zákonem č. 254/2001, o vodách** (**vodní zákon**), který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2002 a nahradil do té doby platný zákon č. 138/1973 Sb. Účelem zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod.

Vedle vodního zákona byl vydán **zákon č. 274/2001 Sb.**, o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), upravující některé vztahy vznikající při rozvoji, výstavbě a provozu vodovodů a kanalizací sloužících veřejné potřebě, přípojek na ně, jakož i působnost orgánů územních samosprávných celků a správních úřadů na tomto úseku.

K oběma zákonům byly vydány prováděcí předpisy. Některé z nich včetně souvisejících předpisů s ohledem na činnost v podmínkách provozu betonáren jsou zde uvedeny.

PŘEHLED NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ A OCHRANĚ VOD

- **Zákon č. 254/2001 Sb.**, o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 76/2002 Sb.
- **Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 432/2001 Sb.**, o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu.
- **Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 470/2001 Sb.**, kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků.
- **Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 471/2001 Sb.**, o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly.
- **Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 20/2002 Sb.**, o způsobu a četnosti měření množství a jakosti vo .
- **Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 195/2002 Sb.**, o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl.
- **Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb.**, o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území.
- **Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 292/2002 Sb.**, o oblastech povodí.
- **Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 293/2002 Sb.**, o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových.
- **Zákon č. 274/2001 Sb.**, o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).
- **Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb.**, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb.
- **Zákon č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví, ve znění zákona č. 274/2001 Sb.
- **Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 376/2000 Sb.**, kterou se stanoví požadavky na pitnou vodu a rozsah a četnost její kontroly

Z uvedených právních předpisů vyplývá pro betonárny plnění řady povinností v závislosti na rozsahu vodního hospodářství betonárny (např. odběr podzemních vod, provoz čistírny odpadních vod, vypouštění odpadních vod do vod povrchových apod.).

VYBRANÉ POJMY DLE VODNÍHO ZÁKONA A ZÁKONA O VODOVODECH A KANALIZACÍCH

Povrchové vody jsou vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu; tento charakter neztrácejí, protékají-li přechodně zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních.

Podzemní vody jsou vody přirozeně se vyskytující pod zemským povrchem v pásmu nasycení v přímém styku s horninami; za podzemní vody se považují též vody protékající drenážními systémy a vody ve studních.

Odpadní vody jsou vody použité v obytných, průmyslových, zemědělských, zdravotnických a jiných stavbách, zařízeních nebo dopravních prostředcích, pokud mají po použití změněnou jakost (složení nebo teplotu), jakož i jiné vody z nich odtékající, pokud mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod.

Závadné látky jsou látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod.

Havárie je mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod. Za havárii se vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného závažného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvlášť nebezpečnými látkami (příloha č. 1 zákona), popř. radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo ochranných pásmech vodních zdrojů.

Vodní dílo je stavba sloužící ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným tímto zákonem.

Vodoprávní úřad (VÚ) je orgán státní správy podle vodního zákona.

Vodovod je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující vodovodní řady a vodárenské objekty, zejména stavby pro jímání a odběr povrchové nebo podzemní vody, její úpravu a shromažďování. Vodovod je vodním dílem.

Kanalizace je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních vod a srážkových vod, kanalizační objekty, čistírny odpadních vod i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizace. Kanalizace je vodním dílem.

Provozovatel vodovodu nebo kanalizace je osoba, které krajský úřad vydal povolení k provozu vodovodu nebo kanalizace.

Odběratel je vlastník pozemku nebo stavby připojené na vodovod nebo kanalizaci, není-li dále stanoveno jinak.

Vodovodní přípojka je samostatnou stavbou tvořenou úsekem potrubí od odbočení z vodovodního řadu k vodoměru, a není-li vodoměr, pak k vnitřnímu uzávěru připojeného pozemku nebo stavby. Odbočení s uzávěrem je součástí vodovodu. Vodovodní přípojka není vodním dílem.

Kanalizační přípojka je samostatnou stavbou tvořenou úsekem potrubí od vyústění vnitřní kanalizace stavby nebo odvodnění pozemku k zaústění do stokové sítě. Kanalizační přípojka není vodním dílem.

POVINNOSTI PLYNOUCÍ Z PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ A OCHRANĚ VOD

Povinnosti „směrem" k VÚ

- Zajišťovat vydání vodoprávních povolení:
  - k odběru povrchových a podzemních vod,
  - k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních,
  - k vypouštění odpadních vod do veřejné kanalizace z předčistících zařízení (odlučovače ropných látek, čistírny odpadních vod apod.),
  - stavební povolení k vodním dílům (stavební povolení a kolaudační rozhodnutí – čistírny odpadních vod, studny atd. – VÚ je speciálním stavebním úřadem).
- Zajišťovat vydání souhlasu VÚ ke zřizování skladů a nádrží závadných látek (sklady ropných látek, přísad do betonu apod. – ve stavebním řízení).
- Zajišťovat vydání vyjádření VÚ k záměru o umístění, provedení, změny nebo odstranění stavby nebo zařízení apod., pokud takový záměr může ovlivnit vodní poměry, energetický potenciál, jakost nebo množství povrchových nebo podzemních vod, zda je záměr z hlediska zájmů chráněných podle vodního zákona možný, příp. za jakých podmínek.

Podrobnosti jsou uvedeny ve vyhlášce Ministerstva zemědělství č. 432/2001 Sb.

- Zajistit placení poplatků za odběr podzemní vody, pokud je odběr podzemní vody vyšší než 6 000 m^3 za kalendářní rok nebo vyšší než 500 m^3 měsíčně.
- Zajistit placení poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových v případě překročení hmotnostního a koncentračního limitu a objemu vypouštěných odpadních vod (nad 30 000 m^3 za kalendářní rok).
- Zajistit úhradu platby k úhradě správy vodních toků za odběr povrchové vody v případě, že odběr povrchové vody je vyšší než 6 000 m^3 za kalendářní rok nebo vyšší než 500 m^3 měsíčně.

Podrobnosti o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových jsou dále i ve vyhlášce č. 293/2002 Sb.

Provozní povinnosti

Nakládat se závadnými látkami v souladu s ust. § 39 vodního zákona a s vypracovanými provozními řády objektů (viz vyhláška č. 195/2002 Sb.), kde se s těmito látkami manipuluje (viz vyhláška č. 195/2002 Sb.), resp. dle vypracovaného plánu opatření pro případ havárie – havarijní plán (seznam zvlášť nebezpečných látek a nebezpečných závadných látek je uveden v příloze zákona).

- Zamezit vypouštění, resp. vniknutí závadných látek do areálové kanalizace a následně do toku, případně do veřejné kanalizace.
- Udržovat pořádek a čistotu ve skladech závadných látek (sklady ropných látek, sklady přísad, kompresorovny apod.), manipulaci s těmito látkami provádět jen na místech k tomu určených se zpevněnou plochou odolnou proti působení ropných látek, při rozlití skladované kapaliny asanovat postižené místo vapexem či jinou sorpční látkou a po nasycení ropnou látkou vapex smést a uložit jej do igelitového pytle a do sudu do doby zneškodnění dodavatelskou organizací.
- Zabezpečit školení osob manipulujících se závadnými látkami dle bodu c) o plnění povinností při ochraně vod před znečištěním těmito látkami.
- Kontrolovat dodržování právních předpisů vydaných na úseku vodního hospodářství.
- Sledovat plnění rozhodnutí VÚ (povolení k odběru a vypouštění vod, uložená nápravná opatření apod.).
- Zajistit sledování kvality a množství vypouštěných odpadních vod z areálu v souladu s rozhodnutím vydaným vodoprávním povolením.
- Průběžně aktualizovat provozní řády: skladů ropných látek a plastifikačních přísad a provozní řády sedimentačních jímek.
- Ihned nahlásit havárii (únik závadných látek) místně příslušnému Hasičskému záchrannému sboru, Policii nebo jednotkám požární ochrany, resp. ekologovi organizace a učinit bezprostřední opatření k odstranění příčin a následků havárie.
- Zajistit uzavření písemné smlouvy na odběr a vypouštění vod s vlastníkem vodovodu a kanalizace.
- Sledovat spotřebu vody a vést záznamy v provozním deníku.
- Odstraňovat jakékoliv závady a poruchy areálové kanalizace.
- Zajistit, aby vodovodní přípojka byla provedena a užívána tak, aby nedošlo ke znečištění vody z vodovodu.
- Zajistit, aby kanalizační přípojka byla provedena jako vodotěsná a tak, aby nedošlo ke zmenšení průtočného profilu stoky, do které je zaústěna.
- Dodržovat míru znečištění odpadních vod stanovenou v kanalizačním řádu a kontrolovat míru znečištění v místě a rozsahu stanoveném kanalizačním řádem.
- Sledovat kvalitu pitné vody z vlastního zdroje (studny) dle příslušných předpisů (zákon č. 258/2000 Sb., vyhláška č. 376/2000 Sb.) v případě používání této vody jako vody pitné.
- Plnit povinnosti stanovené na ochranu před povodněmi v případě umístění betonárny v záplavovém území, viz. vyhláška č. 236/2002 Sb.

SANKCE

Za neplnění povinností uložených výše uvedenými zákony se ukládají sankce, které mohou činit **min. 5 000 Kč, max. 10 000 000 Kč** v závislosti na míře a druhu porušení povinností. Pokutu ukládá okresní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí.

Ing. Přibyslava Tichotová
EKOTIP
Pavlíkova 601, 142 00 Praha 4
tel.: 0603 517 601